

УДК 330.34.011+330.322 (477-560.6)

ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО ТА ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В ЧОРНОМОРЬСЬКОМУ РЕГІОНІ

*Копельчук В.П., здобувач кафедри міжнародних економічних відносин Хмельницького національного університету***Копельчук В.П. Перспективи економічного та інвестиційного розвитку України в Чорноморському регіоні**

У статті розглядаються головні тенденції міжнародних відносин, які вплинули на розвиток регіонального співробітництва в Чорноморському регіоні, розглядаються питання формування складової Європейської політики сусідства Європейського Союзу – Синергії Чорного моря після вступу до ЄС Болгарії і Румунії. Розкриваються причини необхідності розвитку співробітництва Євросоюзу і країн Чорноморського регіону, серед яких постачання енергоресурсів, виклики, з якими ЄС стикнувся після розширення своїх кордонів до берегів Чорного моря, а також перетин стратегічних інтересів ЄС, США, Росії, Туреччини, України в цьому регіоні.

Ключові слова: Європейський Союз, Європейська політика сусідства, Чорноморський регіон, інвестиційний розвиток, міжнародні відносини.

Копельчук В.П. Перспективы экономического и инвестиционного развития Украины в Черноморском регионе

В статье рассматриваются основные тенденции международных отношений, которые повлияли на развитие регионального сотрудничества в Черноморском регионе, рассматриваются вопросы формирования составляющей Европейской политики соседства Европейского Союза - Синергии Черного моря после вступления в ЕС Болгарии и Румынии. Раскрываются причины необходимости развития сотрудничества Евросоюза и стран Черноморского региона, среди которых поставки энергоресурсов, вызовы, с которыми ЕС столкнулся после расширения своих границ до берегов Черного моря, а также пересечение стратегических интересов ЕС, США, России, Турции, Украины в этом регионе.

Ключевые слова: Европейский Союз, Европейская политика соседства, Черноморский регион, инвестиционное развитие, международные отношения.

Kopelchuk V. Prospects of economic development and investment Ukraine in the black sea region

The article examines the main trends of international relations that have influenced the development of regional cooperation in the Black Sea region, the questions forming part of the European Neighbourhood Policy of the European Union - Synergy of the Black Sea after the EU accession of Bulgaria and Romania. Reasons necessity of cooperation of the EU and Black Sea countries, including the energy supply challenges that faced the EU after the enlargement of its borders to the Black Sea and the intersection of strategic interests of the EU, US, Russia, Turkey, Ukraine in the region.

Keywords: European Union, European Neighbourhood Policy, the Black Sea region, investment development, international relations.

Для аналізу цього багатогранного процесу були використані наукові та науково-практичні матеріали дослідників з різних країн. Їх роботи можна умовно поділити на такі, що концентрують увагу на особливостях саме регіонального співробітництва, та такі, що вивчають стан співробітництва Європейського Союзу з регіональними організаціями. До першої групи належать роботи О. Топчієва, І. Студеннікова, І. Чумака, М. Дранга; до другої належать дослідження О. Воловича, Дж. Майора, О. Тузела, М. Вахіля, Я. Валінакіса.

Метою цієї роботи є питання регіонального співробітництва в умовах євроінтеграційних домінант у зовнішній політиці країн басейну Чорного моря, яке ще не виносилось як основоположне в дослідженнях експертів.

До цього часу не існує чіткого визначення, які країни належать до Чорноморського регіону. Деякі вчені висловлюють думку, що тільки 6 держав, які мають вихід до Чорного моря, можуть бути віднесені до Чорноморського регіону. Інші – що цей регіон має розглядатись у ширшому сенсі, як такий, який включає Балканські держави і Південний Кавказ до Каспійського моря [1].

Регіон Чорного моря – це особливий географічний простір, багатий на природні ресурси та стратегічно розташований на з'єднанні (перетині) Європи, Центральної Азії та Близького Сходу. Маючи велике населення, регіон стикається з низкою можливостей і викликів щодо його громадян. Регіон – це розширений ринок, важливий центр енергетичних і транспортних потоків. Одночасно Чорноморський регіон входить до так званої „дуги нестабільності” (кошишня Югославія – Придністров'я – Абхазія – Південна Осетія – Карабах – Чечня). Існування незнаних держав значно послаблює інтеграційний потенціал регіону. Це також регіон з нерегульованими замороженими конфліктами, з великою кількістю проблем довкілля і недостатнім контролем за кордонами, що сприяє нелегальній міграції та організованій злочинності. Незважаючи на значний позитивний розвиток останніми роками, залишаються відмінності між швидкістю економічних реформ та якістю управління серед різних країн регіону [2].

Чорноморський регіон завжди відіграв специфічну роль у зовнішній політиці України. Незважаючи на те, що співробітництво у цьому регіоні було задекларовано як пріоритет зовнішньої політики ще у 1993 році у Постанові Верховної Ради «Про Основні напрями зовнішньої політики України», Україна ніколи насправді не використовувала можливості такого регіонального співробітництва, та не відчувала себе справжньою морською державою. Політиці України в Чорноморському регіоні не вистачало стратегічного бачення та послідовності дій. Вона була більш спорадична, спонтанна, і дуже часто реакційна, а не проактивна. Процеси, що сьогодні характеризують Чорноморський регіон, є відображенням загальних процесів формування нової структури міжнародних відносин. Чорноморський регіон є системоутворюючою ланкою в процесах регіоналізації сучасних міжнародних відносин: є мостом між Європою та Азією в глобальному контексті, а також виступає перехрестям створення Балто-Чорноморського, Чорноморсько- Каспійського та навіть Середземноморсько-Чорноморсько-Каспійського мезорегіонів. [4].

З приєднанням Румунії і Болгарії Європейський Союз одержав вихід до Чорного моря. Цей регіон вважається ринком з великим потенціалом росту і важливим вузлом енергетичних і транспортних потоків, що розставило нові акценти у європейській зовнішній політиці. Про підвищення інтересу Брюсселя свідчить заява комісара Єврокомісії з питань європейської політики Беніті Ферреро-Вальднер під час зустрічі міністрів закордонних справ держав — членів ЄС і держав Чорноморського регіону. Україна підтримує стратегію ЄС у рамках чорноморської взаємодії і сподівається на зміцнення партнерських відносин як з країнами регіону, так і з Євросоюзом.

Взаємодія ЄС із чорноморськими країнами здійснюється на таких напрямках: розширення ЄС за рахунок країн Південно-Східної Європи; активізація процесу вступу Туреччини до ЄС, політика сусідства для східних і південних сусідів. Слід зазначити, що до останнього часу в політиці ЄС у Чорноморському басейні переважали відносини за формулою «Євросоюз - держава». Посилення впливу європейської інтеграції на країни Чорноморського басейну здійснюється також через регіональні структури і проекти - євро регіони, міжнародні транспортні коридори (МТК) тощо.

Безпосередній вплив ЄС на Чорноморський регіон здійснюється передусім завдяки функціонуванню євро регіонів «Карпатський», «Верхній Прут», «Нижній Дунай», а також формуванню системи міжнародних транспортних коридорів. Кабінет Міністрів України вже розглядав проект створення транспортної комунікації «Європа - Україна - Азія» (Франкфурт - Краків - Львів - Дніпропетровськ - Алмати), проте реальних зрушень щодо реалізації цього проекту поки що не відбулося. В результаті виникла реальна загроза перехоплення ініціативи у створенні транспортного коридору іншими країнами, такими як Вірменія, Азербайджан, Грузія, Росія, Румунія. Вірменія поставила питання про реконструкцію дороги Гюмрі - Батумі. Азербайджан - про реконструкцію Бакинського морського порту. Грузія вважає перспективною організацію поромної переправи з Поті до Болгарії та Румунії, а також реконструкцію Потійського порту. Активно використовуючи свої територіальні переваги, Росія прагне переконати потенційних вантажоперевізників у оптимальності своєї транспортної мережі. З цією метою Москва здійснює будівництво нових і модернізацію старих портів і доріг. Румунія також завзято просуває свої транспортно-транзитні можливості перевезення вантажів в напрямку Захід - Схід. Таким чином, не можна виключати

варіанту створення транспортного коридору «Європа - Кавказ - Азія» без участі транспортно-комунікаційних можливостей України, тобто без врахування економічних і політичних інтересів нашої держави. У разі реалізації цього небажаного варіанту шанси України набути статусу регіональної держави значно послабляться. Можуть бути здійснені певні кроки в односторонньому порядку, які допоможуть Україні реалізувати її потенціал і амбіції у сфері МТК. Проте без відповідної підтримки на міждержавному рівні українські перспективи виглядають значно слабкішими в порівнянні з російськими або румунськими. Хочеться вірити, що останні засідання в Брюсселі Групи високого рівня з питань розвитку загальноєвропейської транспортної структури, на яких йшла мова й про місце України в системі транснаціональних маршрутів, стануть тією самою очікуваною підтримкою зусиль нашої країни з боку ЄС [3].

Разом з цим економічна привабливість регіону, особливо в енергетичній сфері, не могла залишатися не поміченою з боку Євросоюзу. Стабільне забезпечення Європи енергоносіями через Чорне море (або навкруг нього) є одним з пріоритетних завдань. Головне ж — визначення таких правил гри, які б дозволили індустріальній Європі зміцнити основи власного розвитку і процвітання. Україна ж у своєму прагненні до економічної, а у подальшому і повної інтеграції з Європою активно позиціонує себе на збігу інтересів.

Як відомо, через територію України проходять чотири європейських коридорів: № 3 (Берлін/Дрезден – Вроцлав – Львів - Київ), № 5 (Трієст – Любляна – Будапешт/Братислава - Львів), № 7 “Дунайський водний шлях”, № 9 (Гельсінкі – Санкт-Петербург – Мінськ/Москва – Київ – Кишинів/Одеса – Дімітровград – Александрополіс – Стамбул). Концепція створення та функціонування національної мережі МТК в Україні передбачається роботою коридору „Європа – Азія” як продовження коридорів №№ 3 і 5 (Франкфурт – Краків – Львів – Дніпропетровськ – Алма-Ати) [1].

Крім того Чорне море дає Україні вихід у світовий океан, а відповідно і у світову економіку. Чорноморський регіон для держави є основною транспортною артерією, про що свідчить статистика обсягів товарообороту. Тобто для нашої держави є вигідним існування всеосяжної зони вільної торгівлі з країнами Чорноморського регіону і Європейського Союзу.

Отже, сьогодні Чорноморський регіон є «полігоном» для випробування нових форм безпеково - політичних альянсів та економіко-енергетичних союзів. Стратегічно важливим для України є активна позиція у регіональних процесах з метою забезпечити собі місце у формуванні нової структури відносин, стати суб'єктом відносин, впливати на динаміку регіональних процесів або, принаймні, брати участь у процесах прийняття перспективно важливих для себе рішень. Маючи можливість стати одним з регіональних лідерів у середині 2000-х, Україна не використала всі наявні можливості, зокрема, щодо активізації своєї ролі у регіональних міжнародних організаціях. Безпека та стабільний розвиток Чорноморського регіону є одним з ключових елементів загальноєвропейської безпеки, і Україна, як один з основних акторів цього регіону, має потенціал об'єднати зусилля різних держав та міжнародних організацій задля посилення співробітництва в регіоні. У 2005 році, коли рівень довіри до України та її імідж позитивних перетворень був найкращий, можна було говорити про українські амбіції та потенціал регіонального лідерства. Однак, незважаючи на короткочасне пожвавлення у роботі ГУАМ, а також спробу створення Співдружності демократичного вибору, Україна знову не використала наявні можливості ефективно. Як результат, Чорноморський регіон з регіону можливостей перетворився для України у регіон викликів.

Одним із напрямків Європейської політики сусідства (ЄПС) передбачене значне розширення економічної допомоги країнам-партнерам: до 5,7 млрд. євро, вже призначених для ЄПС з ресурсів ЄС на період 2011-2013 рр., було додано ще 1,24 млрд. євро. Крім того Європейський інвестиційний банк надасть кредити на розвиток ЄПС у розмірі 1 млрд. євро. Європейський банк реконструкції і розвитку готовий збільшити щорічні кредити країнам-учасникам ЄПС до 2,5 млрд. євро. Втім, принципова відмінність від попередньої стратегії полягає у тому, що в її основі закладений принцип «більше за більше», згідно з яким практична допомога ЄС сусіднім державам визначатиметься не географічним розташуванням, а виключно прогресом у проведенні реформ. Це має створити умови для чесної конкуренції, при яких свідомий вибір на користь політичних, економічних та соціальних реформ сприятиме досягненню стратегічних цілей обох сторін – як ЄС, так і країн-партнерів. [5].

Увага з боку Європейського Союзу до Чорноморського регіону формувалася поступово, як відповідь на вимоги політики розширення, а також безпекової, енергетичної, економічної, морської, транспортної політики тощо. Як зовнішній актор, ЄС вдавався до розвитку двосторонніх відносин з чорноморськими країнами – Болгарією, Румунією, Туреччиною як країнами-кандидатами та Молдовою, Україною і країнами Кавказу в рамках Європейської політики сусідства. З набуттям членства Болгарії та Румунії в ЄС у 2007 р., Євросоюз отримав чорноморський кордон та став внутрішнім актором регіональних процесів.

В Резолюції Європейського Парламенту щодо регіональної політики в Чорноморському регіоні 2008 р. були визначені пріоритетні напрямки залучення ЄС до більш ніж 12 вимірів регіональної взаємодії, спрямованої на реалізацію політичних, економічних, енергетичних, транспортних, безпекових інтересів [6].

Інтерес ЄС в розвитку економічної співпраці базується як на суто економічних перевагах такого співробітництва, так і на засадах посилення своєї політичної ваги в регіоні і зміцненні внутрішньої та зовнішньої безпеки. Одним із завдань економічного співробітництва є пом'якшення негативних тенденцій, які пов'язані з існуванням різноманітних економічних режимів в регіоні, і створення сприятливих умов для розвитку регіонального економічного співробітництва та привабливого інвестиційного клімату. Стратегічною метою є створення простору вільної торгівлі з країнами Чорного моря, що дозволить підвищити додану вартість від торгівлі та гарантувати сталий розвиток [7]. Отже сприятиме формуванню прямого безперешкодного торгово-економічного шляху до країн Азії.

Чорноморські держави вже неодноразово демонстрували політичну волю щодо розвитку різних форм співробітництва. Серед таких ініціатив - діалог з проблем безпеки, двосторонні та багатосторонні угоди - Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС), ГУАМ, Чорноморські сили (BLACKSEAFOR), Чорноморські заходи щодо зміцнення безпеки і довіри тощо. Хоча ці механізми сьогодні тільки розвиваються, все ж вони є дієвим засобом зміцнення взаємодії в межах чорноморського субрегіону та його включення в мережу великих європейських регіонів.

Одним з найперспективніших інструментів реалізації національних інтересів та гарантування регіональної безпеки є Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС), засновником та активним учасником якої є Україна. Майже двадцятилітня історія існування ОЧЕС підтверджує її значущість для регіональних відносин попри збереження як протиріччя у відносинах між членами, так і відсутність економічної конвергенції. На користь діяльності ОЧЕС та підвищення її ефективності роботи свідчать розширення кількості членів організації поза межами суто Чорноморського регіону, та коло країн та організацій, що отримали статус спостерігача. Крім того, підтвердження цього є зростаюча важливість розширеного Чорноморського регіону в міжнародних справах та рівність усіх держав перед викликами, з якими стикаються країни ОЧЕС, такі як фінансова та економічна криза, продовольча і енергетична безпека, деградація навколишнього середовища, зміни клімату, тероризм, транснаціональна організація злочинності, торгівля людьми, корупція та бідність.

Сьогодні Україна має намір консолідувати зусилля сторін в напрямку імплементації підписаних документів. А також продовжити роботу з досягнення спільних рішень з питань розвитку багатостороннього економічного співробітництва в Чорноморському регіоні, реалізації проектів та програм регіонального значення, що сприятимуть сталому економічному розвитку. Важливим аспектом успішної реалізації цього напрямку є зміцнення фінансової спроможності організації шляхом більш повного використання можливостей програмно-орієнтованого бюджету ОЧЕС, Чорноморського банку торгівлі та розвитку, Фонду розвитку проектів та залучених ресурсів.

Беручи до уваги аналіз сучасного стану багатостороннього та двостороннього співробітництва України з чорноморськими країнами, та ставлячи за мету підвищення якості зовнішньої політики нашої держави в цьому регіоні, можливо виділити наступні стратегічні економічні пріоритети України в Чорноморському регіоні:

- активізація торгівлі безпосередньо між країнами чорноморського регіону, а не лише орієнтація на зовнішні ринки, що призводить до певної конкуренції замість кооперації;

- неухильне дотримання принципів лібералізації торгівлі, ефективне використання вже існуючих механізмів вільної торгівлі як з окремими країнами, так і в рамках міжнародних організацій;
- посилення транскордонного та міжрегіонального співробітництва у Чорноморському регіоні, а також співпраці на рівні міст, використовуючи потенціал Міжнародного Чорноморського клубу, Асоціації «Чорноморський єврорегіон», Асамблеї європейських регіонів, Конференції приморських регіонів тощо;
- підвищення ефективності використання біологічних ресурсів Чорного моря, інтенсифікація рибного господарства, зокрема, через розвиток марікультури (промислового розведення та вирощування морських водних живих ресурсів);
- сприяння реалізації спільних проектів містобудівного розвитку транскордонних регіонів з метою уникнення незбалансованого використання територій по обидва боки кордону та підвищення ефективності їх розвитку;
- формування засад креативної (творчої) економіки, спираючись на значний культурний потенціал приморських регіонів;
- підвищення інвестиційної привабливості Чорноморського регіону, залучення інноваційних технологій та інвестицій для розвитку регіону;
- активізація туристичного потенціалу регіону, зокрема через розробку спільних норм, принципів, стандартів та туристичних маршрутів.

Висновки: Роль лідера в Чорноморському регіоні дає нині відчутні економічні переваги, насамперед, на транспортних комунікаціях й у сфері транзиту енергоносіїв. Позитивне рішення питання про те, через який порт пройде той чи інший міжнародний транспортний коридор і чітко територією пролягатиме гілка нафто- чи газопроводу, де буде відбуватися перекачування нафтопродуктів, здатне визначити майбутнє країни.

Підсумовуючи вищесказане, необхідно зробити висновок, що чорноморські країни повинні активніше створювати прецеденти, які стимулювали б співробітництво в рамках вже існуючих програм, і підвищували б зацікавленість до себе на шляху до інтеграції з об'єднаною Європою. Безліч проблем регіонального співробітництва в Чорноморському басейні можуть бути розв'язані тільки спільними зусиллями чорноморських держав та Європи. Їх розв'язання можливе за умови створення соціальних, політичних та економічних передумов для динамічного та стабільного розвитку країн регіону.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Топчиев А., Пузырный П., Студенников И., Малик М. Транспортный комплекс региона и концепция социально-экономического развития Украинского Причерноморья//Причерноморский транспортный курьер. – 1997. - № 1. – Май-июнь. – с. 7-16.
2. Украина будет включена в систему транснациональных маршрутов// <http://www.podrobnosti.ua/power/intpol/2005/09/21/245177.html>
3. Aydin M. Europe's Next Shore: the Black Sea Region after EU Enlargement. Occasional Paper No.53. – European Union: Institute for Security Studies. – 2004. – June. Vahl Marius. The EU and Black Sea Regional Cooperation: Some Challenges for BSEC /http://www.eab-berlin.de/uni/neue_nachbarn_ws0506/vahl.pdf
4. A New Response to a Changing Neighbourhood: A Review of European Neighbourhood Policy. –Joint Communication by the High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy and the European Commission, Brussels. –2011, May 25. – P. 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/com_11_303_en.pdf
5. ЕС призвал ускорить работу над подготовкой соглашений об ассоциации с Арменией и Грузией. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://m.news.am/rus/news/140815.html>
6. О проекте VIKING Train. <http://www.vikingtrain.com/about>
7. Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами [Електронний ресурс] // Державний комітет статистики України. – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

УДК 659.4:61:004.738.5

ОСОБЛИВОСТІ ПРОСУВАННЯ ВЕБ-САЙТІВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Копняк К.В., старший викладач кафедри економічної кібернетики та інформаційних систем Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету

Копняк К.В. Особливості просування веб-сайтів медичних закладів у мережі Інтернет

Стаття присвячена проблемі просування веб-сайту медичного закладу в мережі Інтернет. Узагальнені результати наукових досліджень у сфері формування стратегії просування веб-сайту медичної установи. Запропоновано алгоритм просування сайту закладу охорони здоров'я. Визначені методи первісного залучення відвідувачів на веб-сайт та описаний порядок їх реалізації для сайтів медичних установ. Описані методи по розкрутці та оптимізації веб-сайту: контент оптимізація, оптимізація сайту під пошукові системи, а також реклама в мережі Інтернет. Надані рекомендації щодо впровадження моделі оцінки ефективності веб-сайту медичного закладу. Теоретично і практично обґрунтовано, що ефективне комплексне просування веб-сайту медичного закладу в Інтернеті дозволить в найкоротші терміни значно збільшити відвідуваність, а також рейтинг як веб-сайту, так і самого закладу.

Ключові слова: просування веб-сайту, оптимізація веб-сайту, оцінка ефективності сайту, медичний заклад.

Копняк Е.В. Особенности продвижения веб-сайтов медицинских учреждений в сети Интернет

Статья посвящена проблеме продвижения веб-сайта медицинского учреждения в сети Интернет. Обобщены результаты научных исследований в области формирования стратегии продвижения веб-сайта медицинского учреждения. Предложен алгоритм продвижения сайта учреждения здравоохранения. Определены методы первоначального привлечения посетителей на веб-сайт и описан порядок их реализации для сайтов медицинских учреждений. Описаны методы по раскрутке и оптимизации веб-сайта: контент оптимизация, оптимизация сайта под поисковые системы, а также реклама в сети Интернет. Даны рекомендации по внедрению модели оценки эффективности веб-сайта медицинского учреждения. Теоретически и практически обосновано, что эффективное комплексное продвижение сайта медицинского учреждения в Интернете позволит в кратчайшие сроки значительно увеличить посещаемость, а также рейтинг как веб-сайта, так и самого учреждения.

Ключевые слова: продвижение сайта, оптимизация сайта, оценка эффективности сайта, медицинское учреждение.

Kopniak K. The features of medical institutions' websites promoting on the Internet

The article is devoted to the problem of promoting medical institutions' web-sites on the Internet. The results of research in forming strategy to promote web-site medical facility have been summarized. The algorithm of promotion web-site health care services has been proposed. The methods for initial attract visitors to the web-site have been designated and described how to implement them to sites of medical institutions. The methods for promotion and optimization of web-sites have been described: content optimization, site optimization for search systems and advertising on the Internet. Recommendations for implementation model for evaluating the effectiveness of clinic web-site have been proposed. Effective promotion of the medical institution website on the Internet will promptly increase traffic greatly and ranking a website and the institution has been theoretically and practically proven.